

Άποψη Προέδρου Ε.Β.Ε.Π. & Π.Ε.Σ.Α., Βασίλη Κορκίδη

Η Μ. Ανατολή προκαλεί τέσσερις μεγάλες παρενέργειες στην οικονομία

Οι άνθρωποι της ελληνικής αγοράς παρακολουθούμε για άλλη μια φορά με σχετική ψυχραιμία τον φαύλο κύκλο που προκαλεί στην οικονομία η κλιμάκωση της πολεμικής βίας και της αποσταθεροποίησης της ειρήνης στη Μέση Ανατολή. Η ελληνική κυβέρνηση φαίνεται να βρίσκεται σε ετοιμότητα, καθώς βλέπει την κατάπαυση του πυρός να απομακρύνεται και αντίθετα να εξελίσσεται μια κλιμάκωση της κρίσης στην περιοχή που ενέχει τον κίνδυνο να προκαλέσει ντόμινο παρενεργειών στην οικονομία της χώρας μας. Οι τέσσερις μεγάλες ανησυχίες αφορούν στον πληθωρισμό, την εφοδιαστική αλυσίδα, τα δημόσια οικονομικά και το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών.

Σημειωτέον, πως στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών βρίσκονται έτοιμα τα σχέδια στα σενάρια των δυσμενών γεωπολιτικών εξελίξεων που έχουν καταρτιστεί προκειμένου να προβλέψουν και να αποτρέψουν πιθανές επιπτώσεις σε βασικά οικονομικά μεγέθη. Η προσοχή του οικονομικού επιτελείου εστιάζεται κυρίως στις διεθνείς τιμές του αργού πετρελαίου οι οποίες στις τελευταίες συνεδριάσεις σημείωσαν άνοδο 5% ξεπερνώντας τα 80\$/βαρέλι. Η ταύτιση του πετρελαίου με τη περιοχή της Μ. Ανατολής, οφείλεται στο γεγονός ότι εκεί παράγεται το ένα τρίτο της παγκόσμιας προσφοράς. Εάν μάλιστα υπάρξει σοβαρή κλιμάκωση στην περιοχή τότε οι τιμές του Brent αναμένεται να κινηθούν σε υψηλά επίπεδα, χτυπώντας κόκκινο στον πληθωρισμό και πυροδοτώντας ένα νέο κύμα ακρίβειας στην ευρωπαϊκή αγορά.

Η μεγαλύτερη ανησυχία πηγάζει από το ενδεχόμενο κλιμάκωσης των πολεμικών συγκρούσεων με μια ευρύτερη εμπλοκή χωρών πέραν του Ισραήλ με το Ιράν. Αυτό εκτιμάται ότι μπορεί να ασκήσει αρνητική επίδραση στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, που συνδέονται κυρίως με την αύξηση της αβεβαιότητας μιας ακόμα περιφερειακής πολεμικής σύρραξης. Πρόκειται για βασικούς παράγοντες που θα επηρεάσουν τις επιλογές στις μεταφορές, καθώς και όλα τα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας, ενώ θα αυξήσει ακόμα περισσότερο τα ναύλα.

Η Ευρώπη, παρακολουθεί εξ αποστάσεως τις εξελίξεις, ενώ είναι ενδεικτικό ότι μετά τη δολοφονία Χανίγια δεν έχει υπάρξει ούτε μία ανακοίνωση εκ μέρους κάποιας ευρωπαϊκής χώρας. Πάντως, είναι σίγουρο ότι η Ε.Ε. δεν επιθυμεί να συρθεί και να εμπλακεί σε πολεμική αναμέτρηση με το Ιράν, που θα μπορούσε να λειτουργήσει ως γεωπολιτικό ντόμινο με απρόβλεπτες εξελίξεις εντός και εκτός Ευρώπης.

Με βάση τα στοιχεία του ΟΠΕΚ το Ιράν έχει αποθέματα αργού πετρελαίου 158 δις βαρέλια και βρίσκεται στη 4η θέση των χωρών με τα υψηλότερα αποθέματα, ενώ παράγει περίπου 2,4 εκ. βαρέλια ημερησίως που ξεπερνά το 9% της παγκόσμιας παραγωγής, παρά τις κυρώσεις των εξαγωγών και τις αποτυχημένες διαπραγματεύσεις για την άρση τους.

Σημειωτέον, πως η απόφαση στη συνάντηση των χωρών του ΟΠΕΚ+ την περασμένη εβδομάδα ήταν να διατηρηθεί αμετάβλητη η πολιτική παραγωγής πετρελαίου, καθώς και του σχεδίου να αρχίσει η αποκλιμάκωση των περικοπών στη παραγωγή από τον Οκτώβριο του 2024. Επιπλέον στη χρηματιστηριακή αγορά έχει ξεκινήσει από την περασμένη εβδομάδα ένα βίαιο «sell off», που βύθισε τις μετοχές σε Αμερική, Ευρώπη και Ασία. Εάν μάλιστα συνεχιστεί ο δείκτης φόβου και μεταβλητότητας θα προκαλέσει εικόνα γενικευμένης κατάρρευσης με μαζικές ρευστοποιήσεις και ενδεχομένως παγκόσμιο κραχ. Ωστόσο, κρατάμε και την άποψη πως η όλη αντίδραση είναι υπερβολική και οφείλεται σε συνδυασμό οικονομικών κινδύνων και απειλών.

Η ανοιχτή πληγή της Ουκρανίας έχει καταδείξει τις παράπλευρες οικονομικές απώλειες των εχθροπραξιών σε ένα διακρατικό πόλεμο και έχει επιβεβαιώσει πως η Ευρώπη έχει πληρώσει

και πληρώνει πολύ ακριβά τον λογαριασμό. Ενδεικτικά η διεξαγωγή πολεμικών επιχειρήσεων στην Ερυθρά και η αποφυγή του Σουέζ κοστίζουν εβδομαδιαίως 6 δις ευρώ στην ΕΕ-27. Στις παράπλευρες απώλειες συμπεριλαμβάνονται το υψηλό κόστος πρώτων υλών, τελικών και ενδιάμεσων προϊόντων, που επιβαρύνουν τον ετήσιο πληθωρισμό της Ευρωζώνης κατά τουλάχιστον 0,7%. Επιπρόσθετα για την Ελλάδα οι νέες ανισορροπίες στις τιμές πετρελαίου, στην εφοδιαστική αλυσίδα, τον πληθωρισμό ενδέχεται να συνοδευτούν και από μια αύξηση των μεταναστευτικών ροών, ενώ μια περαιτέρω περιφερειακή αποσταθεροποίηση θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις στο τουρισμό και τις ξένες άμεσες επενδύσεις στη χώρα μας.

Ήδη το λιμάνι του Πειραιά μετρά απώλειες 150.000 TEUs το πρώτο εξάμηνο του έτους και καταγράφει μείωση 12,5% στον όγκο των εμπορευμάτων από και προς την Ασία, ενώ τα ναύλα των 40' κοντέινερ επιμένουν στα 8.000\$ επιβαρύνοντας εισαγωγές και εξαγωγές.

Ας ελπίσουμε πως δεν θα είμαστε μάρτυρες ενεργειών που θα δημιουργήσουν συνθήκες ντόμινο στην ευρύτερη περιοχή. Η ελληνική κυβέρνηση, έχει κρατήσει μια στάση αρχής στα θέματα της Μέσης Ανατολής και διαχειρίζεται την κατάσταση όπως διαμορφώνεται με βάση το διεθνές δίκαιο. Ως αποτέλεσμα έχει εξασφαλίσει να είναι μια από τις λίγες χώρες που μπορεί να συνομιλεί με όλους τους εμπλεκόμενους στην περιοχή. Ο διπλός στόχος για την Ελλάδα είναι αφενός να αποτραπεί μια πολεμική κλιμάκωση με δραματικές ανθρωπιστικές συνέπειες και αφετέρου να βγει κατά το δυνατόν αλώβητη, από την απειλή μιας γεωπολιτικής κρίσης με σοβαρούς οικονομικούς κινδύνους.